

Redusert kvalitet. Problemer og mulige løsninger

6. FEBRUAR 2020. KYST FISK OG FRAMTID, TROMSØ

Edgar Henriksen, Seniorforsker

Kvaliteten er variabel

Kvalitetsbildet

- Kvalitet avhenger av redskap

Redskap	Dårlig kvalitet (2016)
Juksa	3%
Line	9%
Snurrevad	26%
Garn	42%

Fangstoperasjon
og
fangstbehandling

- Pris avhenger i større grad av kvantum
 - Store fangster premieres uavhengig av kvalitet.
 - Små fangster får ikke premie for kvalitet.
 - For fiskerne er det mer lønnsomt å levere mye på kort tid. Kostnadene er lavest i sesong

Konsekvenser av dårlig kvalitet

- Dyr produksjon og redusert andel høyt betalte produkter
 - Fisken til lavkostland

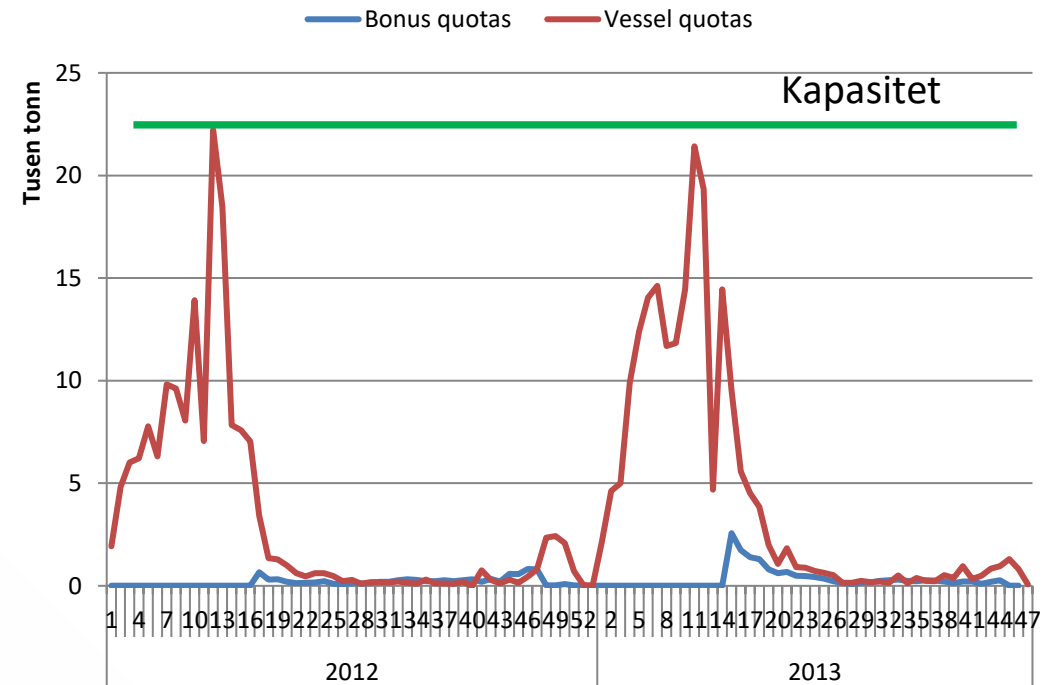
- Matsvinn og svekket rennommé

- Økt motivasjon for å kompensere redusert kvalitet med økt kvantum (Myrvang: Et kg skal være et kg!!)
 - Det er imidlertid ressurskriminalitet.

Råstoffmarkedet

- Kjøperkapasitet er tilpasset sesongtopp
- Overkapasitet på land gir mobile fiskere forhandlingsmakt.
- Når kjøperne ikke «tør» trekke i pris, forsterkes driv mot dårlig kvalitet.
- Svak offentlig kontroll
 - Ressurs – Pedersenutvalget
 - Kvalitet – Et regelverk som kunne ha vært bedre og som i liten grad håndheves
- Organisering av førstehåndsmarkedet
 - Kan vi finne bedre måter?

Alternativ: Det offentlige tar sterkere ansvar for kvalitet

- Forbedre og håndheve forskrifter
 - Begrunnelse: Markedssvikt fører til samfunnsøkonomiske tap.
 - Redusere matsvinn
 - Forbedringspunkter
 - Fangstoperasjon
 - Fangstbehandling
 - Dette kan få som konsekvens at fangsteffektiviteten reduseres.
- } Sertifiseringsordning
- Forbedret ressurskontroll vil trolig påvirke kvalitet til det bedre

Regulering av fangstoperasjonen – et langt steg mot bedre kvalitet

- Ståtid først og fremst for garn, men også line
 - Garn – ståtid avgjørende for kvalitet

- Halstørrelse for snurrevad
 - Store hal gir stor risiko for at fisken dør i havet, ved moderate hal kan mesteparten tas levede ombord
 - Teknologi for fangstbegrensning og sekkutvidelse er utviklet
 - Har forbedringspotensial

Sertifiseringsordning: Fra fisken kommer over rekka til den landes

- Inntaksbinge må ikke være for stor
- Utstyr for bløgging og utblødning
- Sløying
- Kjøling
- Lagring – uten press og under kjøling.
- Renhold – det handler om næringsmidler!
- Krav til kompetanse

VELFYLT: Torsken som landes i Nord-Troms for tida bærer tydelig preg av den gode mattilgangen i området.
FOTO: NORGES RÅFISKLAG

Oppsummering

- Prismekanismen fungerer ikke som korrektiv for kvalitet
- Tap av verdier og matsvinn gjør det betimelig å vurdere sterkere offentlige krav
- Fangstoperasjonen er viktigst
- Håndtering av fangsten er heller ikke uvesentlig
- Forskriftene er på plass, men
 - De trenger presiseringer og noen forbedringer
 - Og de må håndheves!!
 - Større ressurser til kontroll
- Næringsorganisasjonene har bestilt forslag til forbedrede ordninger!
- Er kvalitet kun et anliggende mellom kjøper og selger?
- Eller finnes det politisk vilje til å sørge for håndheving av forbedrede regler?